

باشند. تجربه کشورهای اروپایی در استفاده از نظام تناسبی خود گواهی بر موفقیت این مدل در افزایش مشارکت و تنوع سیاسی است. در ۲۱ کشور از ۲۸ کشور اروپای غربی از نظام تناسبی استفاده می‌کنند و این مدل بارها اثبات کرده است که می‌تواند انتخابات رازقانی‌تر، عادلانه‌تر و شفاف‌تر کند. البته شرط اصلی موفقیت این مدل، فعالیت واقعی و سالم احزاب و گروه‌های سیاسی است.

چشم‌انداز آینده و نقش دولت در تحقق عدالت انتخاباتی

اجرای انتخابات تناسبی در شورای شهر تهران، نه فقط یک تغییر فکری، بلکه گامی به سوی شفافیت، عدالت و افزایش مشارکت سیاسی است. اگر این مدل به درستی اجرا شود، می‌تواند اینجانبی برای انتخابات مجلس و دیگر نهادهای انتخابی کشور باشد: ابزاری که برای هیچ شهروندی را بی‌اثر نمی‌گذارد و راه را برای حضور جریان‌های متنوع‌تر در عرصه سیاست هموار می‌کند. زیرا در نظام انتخابات تناسبی، برخلاف نظام اکثریتی، کسی‌ای نمایندگی بر اساس نسب آرای هر حزب یا فهرست به کل آرا توزیع می‌شود. این امر انتخابات را رقابتی‌تر و آرازی‌تر می‌کند و می‌تواند به افزایش مشارکت می‌کند. در نتیجه این تحول نه تنها یک تغییر در سازوکار انتخاباتی است، بلکه نمایان‌گر بلوغ سیاسی جامعه و گامی مهم به سوی دموکراسی است. روزی که صدای همه مردم شنیده شود و هیچ رأیی بی‌اثر نماند، روزی است که سیاست ایران به سمت شفافیت، عدالت و مشارکت گسترده‌تر حرکت خواهد کرد.

فهرست یا نامزدهایی که سهم بیشتری دارند، تعلق می‌گیرد. در صورت تساوی آرا، قرعه‌کشی تعیین‌کننده خواهد بود؛ روشی که در بسیاری از نظام‌های انتخاباتی جهان مرسوم است.

اهمیت نظام تناسبی برای کلانشهرها

اگرچه برای باقی ماندن و پرمجبهی مانند تهران، نظام کشوری باعث می شود یک جریان سیاسی تمام کرسی ها را تصاحب کند و آری میلیون ها نفر از دیگر جریان ها بی اثر ماند. این وضعیت نه تنها عدالت انتخابی را زیر سوال می برد، بلکه نتیجه مشارکت مردم را نیز کاهش می دهد و جریان های کوچک تر بی ظهور را از رقابت حذف می کند. نظام تناسبی با توزیع عادلانه تر کرسی ها و مشارکت و افزایش داده و به ظهور جریان های تازه نفس سیاسی کمک می کند. این بدان معناست که فضای سیاسی را بازنورزانی می دهد و باعث می شود نمایندگان واقعی تر از تنوع آرای مردم در سطرها حضور داشته

در اسباب قانون جدید هر نامزد پس از تأیید صلاحیت می تواند به صورت مستقل یا به عنوان عضو یک فهرست انتخابی وارد رقابت شود. فهرست‌ها باید به طور رسمی ثبت شوند و هر نامزد نامی می تواند در یک فهرست حضور داشته باشد. این شایستگی در فهرست‌ها از دو روش امکان پذیر است: از طریق احتمالی جابجایی می کند. در هر دو روش برای مردم می تواند یک فهرست کامل نامزد را به تعدادی نامزد (تا سقف کسری های حوزه انتخابیه) دهد. اگر آری دهنده همزمان یک نامزد را به فهرست و نامزد دیگری را دهد، تنها اولین نامزد انتخابی و شمارش خواهد شد. قاعده به منظور جلوگیری از دوگانگی در آری دهی و حفظ انسجام نتایج وضع شده است. در شمارش آرای مجموع آرای هر نامزد از آرای فردی و نامزدهای منفرد از کل آرا محاسبه می گردد. سپس تعداد کرسی ها به تناسب آرای کسب شده تقسیم می شود و کرسی های باقیمانده

اجرای
انتخابات
تناسبی در
شورای شه
تهران، نه
فقط یک

تغییر فنی،
بلکه گامی
به سوی
شفافیت،
عدالت و
افزایش
مشارکت
سیاسی
است. اگر
این مدل به
درستی اجرا
شود، می‌تواند
الگویی برای
انتخابات
مجلس و
دیگر نهادهای
انتخابی
کشور باشد

کرسی‌ها براساس نسبت آرای هر فهرست تقسیم می‌شود. به این معنا که فهرست اول ۵۸ درصد کرسی‌ها را بدست می‌آورد و فهرست رقیبش با وجود اکثریتی کم‌تر می‌تواند سهمی متناسب برای ۳۶ درصدی خود از کرسی‌ها داشته باشد. این نظام انتخاباتی است که صدای اقلیت‌های سیاسی را نیز به رسمیتی می‌شناسد و باعث می‌شود هیچ رأیی بی‌اثر نماند.

مسیر پریچ وخم تصویب قانون تناسبی

ایده تناسبی شدن انتخابات سال هاست که در مجلس شورای اسلامی مطرح بوده است. در دوره‌های هفتم، هشتم و نهم و درازمجلس، به‌طورهای متعددی برای اصلاح قانون انتخابات با محوریت نظام تناسبی به تصویب رسید، اما هر بار در مراحل نهایی با ایراداتی از سوی شورای نگهبان یا مجمع تشخیص مصلحت نظام مواجهه و متوقف می‌شد. در وقتهایی که نشان دهند حساسیت و پیچیدگی موضوع بود. سرانجام پس از کش و قوس‌های فراوان و بررسی‌های دقیق در اسفندماه سال گذشته مجلس شورای اسلامی با اعمال اصلاحات لازم، قانون انتخابات تناسبی را شورا را تصویب کرد. این قانون با هدف افزایش شفافیت، عدالت و مشارکت در فرآیند انتخابات گامی بلند به سوی تقویت دموکراسی در کشور محسوب می‌شود.

با اعلام وزارت کشور برای اجرای تناسبی انت

نقش آفرینی پررنگ احزاب

گزارش ●

الهام یوسفی

روزنامه نگار

عصر دیروز، خبری منتشر شد که می تواند فصل نویی را در تاریخ انتخابات ایران رقم بزند. علی زیدیوند رئیس ستاد انتخابات کشور، در جلسه نشستی با رباطان انتخاباتی چهار استان اعلام کرد که برای اولین بار انتخابات شورای اسلامی شهر تهران به شیوای کاملاً جدید و متفاوت برگزار خواهد شد؛ انتخاباتی با «نظام تناسبی و بر اساس فهرست‌ها رسمی احزاب و جبهه‌ها» که خبری که نه تنها به معنای تغییر در شیوه رقایات‌ها انتخاباتی پایتخت است، بلکه می تواند سرازاز تحولی بنیادین در نحوه سیاست‌ورزی شهری و حتی ملی باشد. این تحول بزرگ که سال‌ها در طین مباحث سیاسی و حقوقی کشور مطرح بود، اکنون به مرحله اجرا زید شده است. زیدیوند در توضیح این رویکرد نوین گفت: «انتخابات تناسبی، تحولی اساسی در شیوه رقایات سیاسی در شورای شهر تهران است. اجرای این مدل می تواند به عنوان پلی برای نقش آفرینی

انتخابات تناسبی؛ عبور از «همه یا هیچ»

محصول نهایی نظام انتخاباتی کشور در انتخاب مجلس شورای اسلامی و انتخاب شهرا، بویژه در جلسهرها که اکنون رقابت جریان‌های سیاسی مورد اقبال می‌فها و سلیق مختلف مردم است، تا پیش از این قانون، از الخو اهمه یا هیچ، پوری می‌کرد. به همین دلیل شاهد هستیم ۳ کرسی تهران در دوره دوازده مجلس نیز ۳ کرسی شورای اسلامی شهر تهران به طور کامل، در اختیار یک جریان سیاسی قرار گرفته و به نماینده این تهران که می‌کرسد هم نرسیده است. این همین الگو، اما به صورت کامل آکس بود. در تناسیب انتخاب دوره هفتم شهرا گاهی یک نفر از اقوام برای نقش دادن سلیق مختلف مردم است. به این معنی که

در چنین انتخاباتی، یک یک افرادی که با شرکت در انتخابات خود به نظام سیاسی و تمایل به ایفای نقش در آن راضی می‌دهند، می‌توانند اطعمان داشته باشند که جریان عمدتاً حمایت‌ناپذیر به سلیقه‌شان دست کم درصدی از کرسی‌های تصمیم‌گیری در آن اختیار داشته و در تصمیم‌گیری‌ها اگرگذار خواهند بود. تقریبی که تالی آن وقت انگیزه جریان‌های سیاسی و افزایش مشارکت انتخاباتی مردم است.

بر این اساس برگزاری انتخابات سوابه‌های شهر به شیوه تناسبی در برابر فرصت معنتم نظام سیاسی برای تمرین این شیوه، در انتخابات از رای‌ها کرد. تمرین در انتخاباتی با حاسمت نسبتاً کمتر است که می‌تواند مقدمه و تمرین برای شدن انتخابات مجلس شورای اسلامی نباشد: زیرا در نهایت، فراغ از دست‌بندی‌ها و رقابت‌های نهادهای تصمیم‌گیر مردم و حضور سلابق مختلف جامعه در نهادهای تصمیم‌گیر فراهم و در نهایت عمق مردم‌سالاری دینی نظام جمهوری اسلامی ایران را تقویت کند.

